

PROGRAM PROFILAKTYCZNY
NA ROK SZKOLNY 2016/2017

Treści Programu Profilaktycznego:

1. Podstawa Prawna.
2. Diagnoza środowiska szkolnego.
3. Zasoby.
4. Miejsce programu profilaktyki w procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoły.
5. Strategie stosowane podczas realizacji programu.
6. Realizatorzy programu, formy i metody realizacji.
7. Przewidywane efekty.
8. Konstrukcja programu.
9. Zadania szczegółowe i sposoby realizacji.

1. Podstawa prawna:

Ustawy i rozporządzenia:

- Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991r. wraz z późniejszymi zmianami.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach i placówkach.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami.

Dokumenty wewnętrzne:

- Statut Szkoły
- Szkolny zestaw programów nauczania

Przepisy pozaoświatowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.Nr 78, poz. 483)
- Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 i 527)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (j. Dz. U. z 2002r. Nr 11, poz. 109)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z p zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. 2003r. Nr 24, poz. 198)

II. Diagnoza środowiska szkolnego.

Diagnoza zagrożeń, sytuacji ryzykownych i występujących problemów została opracowana na podstawie:

- ankiet przeprowadzonych wśród uczniów i rodziców
- obserwacji uczniów
- analizy frekwencji
- opinii rodziców
- analizy wyników nauczania
- informacji otrzymywanych z poza szkoły, tzn. z policji, sądu, miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej

Zachowania ryzykowne:

- wagary
- brak motywacji do nauki

- trudna sytuacja materialna rodzin
- niska kultura języka
- zachowania agresywne
- palenie papierosów, spożywanie alkoholu

III. Zasoby.

Szkoła posiada dobrą bazę lokalową:

- teren o powierzchni 37 arów
- 13 sal lekcyjnych
- pracownia komputerowa, w której realizowane są przedmioty zawodowe
- sala multimedialna
- sklepik
- szafki dla uczniów
- osobna hala sportowa

Zespół Szkół Budowlano-Architektonicznych ściśle współpracuje z wieloma lokalnymi instytucjami. Są to :

- Powiatowa Poradnia Psychologiczno– Pedagogiczna w Tarnowskich Górach
- Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Tarnowskich Górach
- Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej w Tarnowskich Górach
- Zespół do spraw Nieletnich i Patologii przy Komendzie Powiatowej Policji w Tarnowskich Górach
- Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień
- Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii w Katowicach
- Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach
- Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Katowicach
- Młodzieżowe Centrum Kariery w Radzionkowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki w Tarnowskich Górach
- Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Katowicach
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Bytomiu
- Cech Rzemiosł Różnych, pracodawcy.

IV. Miejsce programu profilaktyki w procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoły.

Szkolny program profilaktyki adresowany do uczniów, nauczycieli i rodziców jest zgodny ze statutem szkoły i programem wychowawczym szkoły.

W szkole prowadzona będzie profilaktyka pierwszorzędowa i drugorzędowa:

- Profilaktyka pierwszorzędowa polega na promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom, w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Działania te skierowane są do całej społeczności uczniowskiej, nauczycieli i pracowników szkoły oraz do rodziców uczniów.

Realizują je wszyscy nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice.

-Profilaktyka drugorzędowa to działania skierowane do uczniów podwyższonego ryzyka, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, po pierwszych próbach inicjacji działań patologicznych.

Tę formę profilaktyki realizują nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny i specjaliści współpracujący ze szkołą.

Program ma charakter środowiskowy, ponieważ objęto nim wszystkie osoby tworzące środowisko szkolne.

V. Strategie stosowane podczas realizacji programu :

-Informacyjna – dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania właściwego wyboru.

-Edukacyjna – pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności życiowych, tj. nawiązywaniu kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem,

rozwiązywanie konfliktów wewnętrznych, przeciwstawianie się naciskom otoczenia

-Integracyjna – działania prowadzące do lepszego poznania się uczniów w obrębie klasy, grupy warsztatowej lub szkoły.

-Interwencyjna – pomoc uczniom w rozwiązywaniu problemów, wspieranie w sytuacjach kryzysowych

-Alternatywna – pomoc w zaspokajaniu potrzeby sukcesu, przynależności,

satisfakcji życiowej poprzez zaangażowanie w działalność artystyczną, społeczną, sportową.

VI. Realizatorzy programu, formy i metody realizacji.

Program jest otwarty i może ulec modyfikacji, wykorzystuje treści zawarte w nauczaniu przedmiotowym oraz realizowane podczas godzin wychowawczych. Uwzględnia także wykorzystanie innych programów profilaktycznych realizowanych przez specjalistów. Program profilaktyki jest uzupełnieniem programu wychowawczego szkoły, jego celem jest wpływ na rozwój ucznia poprzez:

- Kształtowanie właściwych postaw ucznia
- Przestrzeganie norm społecznych
- Budowanie postaw tolerancji
- Przeciwdziałanie agresji i przemocy

Realizatorami działań profilaktycznych są:

- dyrektor szkoły
- kierownik szkolenia praktycznego

- wychowawcy
- pedagog szkolny
- nauczyciele
- nauczyciel wychowania do życia w rodzinie
- pielęgniarka szkolna
- terapeuci, psycholodzy, policjanci, osoby zapraszane do szkoły

Formy realizacji:

- lekcje wychowawcze
- zajęcia warsztatowe dla uczniów i nauczycieli
- zajęcia z pedagogiem
- zajęcia z wychowania do życia w rodzinie
- lekcje z pielęgniarką szkolną
- spotkania z rodzicami
- prelekcje
- zajęcia sportowe
- profesjonalne programy profilaktyczne
- akcje, konkursy, akademie

Metody pracy:

- wykłady
- dyskusje
- gry i zabawy psychologiczne
- zajęcia terapeutyczne
- burza mózgów
- warsztaty
- psychodramy
- prezentacje multimedialne

VII. Przewidywane efekty:

Uczeń:

- uzyskuje pomoc pedagogiczno-psychologiczną
- uświadamia sobie istniejące zagrożenia i potrafi im przeciwdziałać
- posiada wiedzę na temat szkodliwości używania i nadużywania używek
- dostrzega korzyści płynące ze zdrowego stylu życia
- osiąga dojrzałą osobowość psychospołeczną

Sposoby ewaluacji:

- obserwacja zachowań uczniów
- badania ankietowe wśród uczniów i rodziców
- analiza dokumentów (plany pracy wychowawczej, dzienniki)
- zapisy w dzienniku pedagoga

VIII. Konstrukcja programu

I. Cele programu:

a) Cel ogólny:

Przygotowanie młodego człowieka do dokonywania wyborów takich, aby nie szkodziły ani jemu samemu ani innym. Jest to pomoc w pracy nad samorozwojem i kształtowanie systemu wartości młodzieży.

b)Cele szczegółowe:

- Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa na terenie szkoły i poza szkołą (zawody sportowe, wycieczki, akcje itp.),
- Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go,
- Kształtowanie postaw patriotycznych, uczenie szacunku do dziedzictwa historycznego i kulturowego,
- Troska o realizację obowiązku szkolnego –przeciwdziałanie wagarom oraz dbanie o dyscyplinę,
- Poznanie systemu rodzinnego i środowiska, w którym przebywa uczeń,
- Pomoc uczniom mającym trudności w nauce oraz sprawiającymi problemy wychowawcze,
- Budowanie wśród uczniów motywacji do nauki,
- Budowanie u uczniów pozytywnych relacji koleżeńskich, wzmacnianie poczucia własnej wartości, zapobieganie agresji i przemocy,
- Propagowanie zdrowego stylu życia,
- Uwrażliwienie młodzieży na zagrożenia współczesnego świata, kształtowanie odpowiedzialności za własne życie i zdrowie,
- Uwrażliwienie młodzieży na niesienie pomocy słabszym i pokrzywdzonym, przygotowanie uczniów do podejmowania pracy wolontariusza,
- Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z przedwczesnej inicjacji seksualnej;
- Uświadomienie młodzieży szkodliwości palenia tytoniu oraz narażania osób niepalących na tzw. palenie bierne, równie niebezpieczne jak palenie czynne;
- Uczenie młodzieży podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, uczenie umiejętności radzenia sobie z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy;
- Dostarczenie uczniom wiedzy na temat uszkodzeń zdrowia psychicznego i fizycznego spowodowanych braniem dopalaczy i narkotyków,
- Stworzenie uczniom poczucia bezpieczeństwa w szkole, zapobiegającego powstawaniu u uczniów postaw lękowych,

-Ostrzeżenie uczniów przed najbardziej kontrowersyjnymi wspólnotami i nowymi ruchami religijnymi (sektami);

-Kształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukcje napięcia emocjonalnego.

IX. Zadania szczegółowe i sposoby realizacji.

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
<p>1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa na terenie szkoły, zapoznanie uczniów z obowiązującymi przepisami prawa, regulaminami, zarządzeniami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania dyrektora szkoły z uczniami (apele porządkowe), - spotkania dyrektora szkoły z rodzicami-omówienie podstawowych zasad obowiązujących w szkole, - zapoznanie uczniów ze statutem i regulaminem szkoły oraz zasadami BHP, - zakaz opuszczania terenu szkoły przez uczniów, - pełnienie przez nauczycieli dyżurów podczas przerw, - uwrażliwienie pracowników szkoły, rodziców oraz uczniów na pojawianie się osób obcych w szkole, - współpraca z rodzicami-informowanie o niepokojących wydarzeniach, - przeprowadzanie corocznej ankiety wśród uczniów klas I i ich rodziców dotyczącej samopoczucia w szkole, - współpraca z policją i strażą miejską, - spotkania młodzieży klas I z przedstawicielami policji, monitoring 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły - wychowawcy - nauczyciele, pracownicy szkoły - wychowawcy, dyrektor szkoły - pedagog szkolny - Zespół do spraw Nietetnich i Patologii 	<p>wrzesień</p> <p>cały rok szkolny</p>

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
<p>2. Przeciwdziałanie nieusprawiedliwionym nieobecnościom w szkole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczna kontrola frekwencji uczniów na podstawie dziennika elektronicznego, - szkolenie rodziców dotyczące korzystania z dziennika elektronicznego i zachęcanie do systematycznej kontroli, - ustalenie większego wpływu frekwencji na ocenę z zachowania, - praca Zespołu Wychowawczego-systematyczna analiza frekwencji i zachowania uczniów, - pedagogizacja rodziców-uświadomienie rodzicom zagrożeń, jakie wiążą się z wagarami oraz konsekwencji opuszczania zajęć edukacyjnych, - zajęcia warsztatowe dla uczniów uświadamiające im niebezpieczeństwa związane z opuszczaniem lekcji, - rozwijanie zainteresowań uczniów i angażowanie ich w przedsięwzięcia szkolne (kółka zainteresowań, Samorząd Szkolny, Spółdzielnia Uczniowska FUGA itp.), - prelekcje dotyczące prawnych regulacji - nieusprawiedliwionych nieobecności prowadzone przez przedstawicieli policji, - ustalenie procedur postępowania w przypadkach trudnych- 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagog szkolny - dyrektor szkoły -przedstawiciele policji - wychowawcy, nauczyciele - pedagog szkolny, policja 	<p>cały rok szkolny</p>

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
<p>2. Przeciwdziałanie nieusprawiedliwionym nieobecnościom w szkole</p>	<p>powiadamanie policji, sporządzenie pism do sądu rodzinnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły, - pedagog szkolny, - wychowawcy 	<p>cały rok szkolny</p>
<p>3. Uświadomienie i zapobieganie uzależnieniom, uwrażliwienie młodzieży na zagrożenia współczesnego świata, kształtowanie odpowiedzialności za własne życie i zdrowie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja konkretnych programów profilaktycznych i edukacyjnych, - dyskusje, pogadanki, zajęcia warsztatowe podczas godzin wychowawczych, - prezentacja filmów edukacyjnych i profilaktycznych, - zajęcia warsztatowe uczące zachowań asertywnych (sztuka odmawiania), - wolontariat i akcje charytatywne, - gazetki ścienne dotycząca zagrożeń związanych z uzależnieniami, - obchodzenie w szkole ogólnoswiatowych dni dotyczących uzależnień i AIDS (31 maj -Dzień bez tytoniu, 1 grudnia – Kampania Profilaktyczna HIV/AIDS, czerwiec- Dzień bez przemocy), - pedagogizacja rodziców (ulotki informacyjne dotyczących 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny, - terapeuci, - psycholodzy - wychowawcy - pedagog szkolny - opiekun szkolnego koła wolontariatu - nauczyciel biologii - opiekun koła zdrowotnego - szkolna pielęgniarka - wychowawcy 	<p>cały rok szkolny</p>

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
<p>3. Uświadomienie i zapobieganie uzależnieniom, uwrażliwienie młodzieży na zagrożenia współczesnego świata, kształtowanie odpowiedzialności za własne życie i zdrowie</p>	<p>niepokojących zachowań dzieci, na co rodzice powinni zwrócić szczególną uwagę),</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Tarnowskich Górach, - współpraca z Tarnogórskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej w Tarnowskich Górach (warsztaty, zajęcia dotyczące uzależnień dla młodzieży, pogadanki dla rodziców), - współpraca ze Stowarzyszeniem Pomocy Uzależnionym i ich Bliskim Falochron (warsztaty dotyczące uzależnień), - współpraca z Komendą Powiatową Policji w Tarnowskich Górach, - współpraca z Pełnomocnikiem Burmistrza Miasta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień panem Kajetanem Kansym, - udział w akcjach i kampaniach profilaktycznych organizowanych przez różne instytucje, - współpraca ze Śląskim Centrum Profilaktyki i Psychoterapii w Katowicach, prelekcje dla uczniów i nauczycieli, - szkolenia dla nauczycieli dotyczące rodzajów narkotyków, 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły - pedagog szkolny - specjaliści, terapeuci, realizatorzy 	<p>cały rok szkolny</p>

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
<p>3. Uświadomienie i zapobieganie uzależnieniom, uwrażliwienie młodzieży na zagrożenia współczesnego świata, kształtowanie odpowiedzialności za własne życie i zdrowie</p>	<p>dopalaczy i objawów ich działania,</p> <ul style="list-style-type: none"> - obserwowanie uczniów i reagowanie na każdy sygnał informujący o pojawieniu się narkotyków w szkole, - badania ankietowe prowadzone wśród uczniów i ich rodziców dotyczące doświadczeń i wiedzy na temat uzależnień i środków odurzających, - zajęcia pozalekcyjne jako alternatywne dla uzależnień - sposoby spędzania wolnego czasu, - realizacja konkretnych programów profilaktycznych, pogadanki i prelekcje prowadzone przez pielęgniarkę szkolną. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele, - pracownicy szkoły - pedagog szkolny - pielęgniarka szkolna 	<p>cały rok szkolny</p>
<p>4. Przeciwdziałanie przejawom agresji i przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia warsztatowe dotyczące agresji i przemocy, - uczenie zachowań asertywnych, - prezentacja filmów edukacyjnych, - obserwacja i ankietowanie uczniów (uzyskanie informacji- czy szkole istnieją zjawiska agresji i przemocy), - integrowanie młodzieży z klas technicznych z młodzieżą ze szkoły zawodowej (wspólne wycieczki, imprezy szkolne), - realizacja konkretnych programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny - wychowawcy - nauczyciele - samorząd szkolny 	<p>cały rok szkolny</p>

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
4. Przeciwdziałanie przejawom agresji i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z rodzicami-wywiady wśród rodziców, - zajęcia sportowe jako możliwość pozytywnego „wyładowania się” i przykład zdrowej rywalizacji, - organizacja imprez szkolnych: Andrzejki, Dzień Sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele - wychowania - fizycznego 	cały rok szkolny
5. Rozwijanie w uczniach umiejętności komunikacji interpersonalnej, współzycia w grupie oraz radzenia sobie w sytuacjach stresowych	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia integracyjne dla klas I „Blżej siebie, bliżej innych” , - zajęcia warsztatowe dotyczące komunikowania się w zespołach klasowych, - współdziałanie uczniów w różnego rodzaju akcjach, kołach zainteresowań, organizacjach, akademiach, - organizowanie różnych imprez klasowych i szkolnych - działalność Szkolnego Wolontariatu, - zorganizowanie akcji honorowego oddawania krwi, - zajęcia organizowane w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego, - prowadzenie doradztwa edukacyjno-zawodowego, - stworzenie w bibliotece szkolnej czytelnicy komputerowej oraz informacji zawodowej, - współpraca z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny - wychowawcy - nauczyciele - opiekun szkolnego - koła wolontariatu - pedagog szkolny - nauczyciel - przedsiębiorczości - bibliotekarz szkolny 	cały rok szkolny

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN
<p>Katowicach,</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Młodzieżowym Centrum Kariery w Katowicach, - współpraca z Młodzieżowym Biurem Pracy w Tarnowskich Górach, Radzionkowie i Piekarach Śląskich, - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowskich Górach, - współpraca z uczelniami wyższymi, - współpraca z lokalnymi pracodawcami i przedsiębiorcami <p>5. Rozwijanie w uczniach umiejętności komunikacji interpersonalnej, współzycia w grupie oraz radzenia sobie w sytuacjach stresowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny - wychowawcy - nauczyciele - bibliotekarz szkolny <ul style="list-style-type: none"> - kierownik szkolenia praktycznego 	<p>cały rok szkolny</p>	

Opracowała *Jagmina Jarcian*

DYREKTOR
Zespołu Szkół
Budowlano-Architektonicznych
J. Jarcian
mgr inż. Józef Caus